

Hvorledes kalkulerer man elektriske forbrugsartikler. ✓

Af „A“.

I det foreliggende tilfælde drejer det sig om en vare med et nogenlunde konstant forbrug med regelmæssige sæsonsvingninger og med faste aftagere, hvilket gør det muligt at tilrettelægge et produktionsbudget for 1 år ad gangen med en regelmæssig produktion fordelt over hele året, og hvor resultatet som regel ikke viser større afvigelser fra budget. Budget og kalkulationer udarbejdes af regnskabschefen i samarbejde med driftsledelsen.

Produktionen er fordelt på 4 maskingrupper, 2 automatiske hurtiggående grupper til fremstilling af standardtyper (i det følgende betegnet som gruppe I) og 2 langsommere grupper, hvor specialtyper, som kræver meget håndarbejde, bliver fremstillet. Den stykmæssige fordeling er: Gruppe I = 81,5 %, gruppe II = 17 %, gruppe III = 1,5 %.

Da produktionen fra disse grupper er ret varierende i sammensætning af materialer, løn og omkostninger er det nødvendigt at fordele de budgetterede produktionsomkostninger på hver gruppe efter dennes særlige forhold, inden de fordeles på de i gruppen producerede enheder.

Kalkulationernes hovedposter er:

Materialer, der beregnes efter kalkulerede standardpriser, som inkluderer told og fragt. Eventuelle prisbevægelser i løbet af året posteres over prisdifference konto. Man opnår herigennem, at materialeforbruget kun påvirkes af variation i typefordeling samt merforbrug.

Materialeomkostninger: omfatter lageromkostninger, lagerrenter, hjælpematerialer og tab på ukurant materiale og fordeles på produktionsenhederne i forhold til materialeforbrug på den pågældende type.

Direkte løn: Den på produktionsgrupperne beregnede lønningsudgift fordeles i forhold til fremstillingstempo for de enkelte typer. Aflønningen på de hurtiggående grupper er gruppeakkord.

Faste omkostninger: Som sådanne betragtes afskrivninger på maskiner og inventar beregnet på genanskaffelsespris. (Differencen mellem disse og skattemæssige afskrivninger tages som indtægt i det afsluttende driftsregnskab).

Renter og forsikring af maskiner.

Husleje, beregnet efter gruppens areal med tillæg af udenomsplads.

Gager og honorarer til direktion, bestyrelse, revision og driftsledelse, d. v. s. driftsleder og assistenter.

Basis for fordeling er den i grupperne investerede kapital i maskiner. Efter fordeling på grupperne udregnes tarif pr. maskintime, som fordeles på typer i henhold til tempo.

Skema I:

Fordeling af faste omkostninger:

Budgetteret omkostningsbeløb: x

fordelingsbasis: investeret maskinkapital

	Gruppe I=80%	Gruppe II=17%	Gruppe III=3%
Omk. pr. maskintime=	$\frac{80 x}{100 \cdot 1750}$	$\frac{17 x}{100 \cdot 1750}$	$\frac{3 x}{100 \cdot 1750}$
pr. % enheder			
T=tempo pr. maskintime	$\frac{80 x}{100 \cdot 1750 \cdot T}$		

Skema II:

Bevægelige omkostninger: Fordeles i henhold til arbejdstimer på grupperne således:

Budgetteret omkostningsbeløb: y

fordelingsbasis beregnede arbejdstimer

	Gruppe I=49%	Gruppe II=43%	Gruppe III=8%
Tarif pr. arbejdstime	$\frac{49 y}{100 \cdot a}$		
a=arb. på gruppen			
pr. % enheder: tarif · beregnet antal arbejdstimer			

a. direkte på grupperne beregnes gage, gratiale og pensionsydelse for

- gruppens formand. Maskinvedligeholdelse (basis maskinværdien), kraft- og gasforbrug i henhold til beregnede produktionsenheder.
- b) I henhold til beregnede arbejdstimer i grupperne beregnes indirekte løn og gager (med undtagelse af driftsledelse).

Sociale omkostninger.

Bogholderi og planning.

Rejseomkostninger, kontorudgifter m. m.

idet man anser disse udgifter for at være afhængige, dels af produktionens størrelse og dels af den på de enkelte typer anvendte arbejdstid (skema II). Nogle eksempler viser i det følgende forskellen på sammensætningen af produktionsprisen i materialer, løn og omkostninger på enheder af forskellig størrelse og forskellig fremstillingsmetode.

	1.	2.	3.	4.
	Små enheder fremstillet på autom. gruppe	Større enheder fremstillet på autom. gruppe	Specialtype på langsom gruppe på m/håndmont.	Meget st. enh. på langs. gruppe på m/håndmont.
	% af prod.pris	% af prod.pris	% af prod.pris	% af prod.pris
Materialer	62,1	69,8	36,3	64,6
Materialeomkostn.	5,0	5,6	2,9	5,2
Direkte løn	9,6	7,2	27,1	11,2
Faste omk.	11,8	8,8	7,0	7,7
Bevæg. omk.	11,5	8,6	26,7	11,3

Ved sammenligning af de 3 første eksempler ses tydeligt, hvilken besparelse på løn og bevægelige omkostninger, der fremkommer ved automatisering, medens til gengæld de faste omkostninger ligger noget højere. Eksempel 4 er påvirket af en materialepris pr. enhed, som er ca. 6 gange materialeprisen for eksempel 3.

Der vil sikkert altid være forskellige opfattelser af, hvad der er faste og bevægelige omkostninger; i mange tilfælde afhængig af produktions ens- eller uensartethed, ligesom man ofte gennem erfaring over nogle år kan finde det rimeligt at overføre en position fra den ene omkostningsgruppe til den anden.